

The Effects of Holding Large Sports Events on the Urban Economy

Dara Azimi

Ph.D. Student in Marketing Management in Sports, Department of Sports Management, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

Mohammad Seayvan Nouri *

Assistant Professor, Department of Sports Management, Marivan Branch, Islamic Azad University, Marivan, Iran.

Mehrdad Moharramzadeh

Professor, Department of Sports Management, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.

Accepted: 26.11.2023

Abstract

The impact of industrialization and mechanization on human life has led to a perpetual struggle between work and home, with individuals grappling with economic issues and complications caused by modern lifestyles. In such unnatural conditions, there arises a crucial need for actions and activities to maintain and restore balance in physical, mental, and psychological well-being, thereby alleviating the pressures of contemporary living. Sports events organizers today anticipate high standards of organization, achievable only through close collaboration and attention to all aspects involved.

On one hand, effective management of sports events necessitates meticulous planning, organization, competent leadership, regulatory frameworks, and comprehensive evaluation. On the other hand, organizers must prioritize beyond mere economic gains, recognizing the significance of other dimensions. While major sports events undoubtedly stimulate economic growth, their impact transcends into political, social, and cultural realms.

Received: 06.09.2023

eISSN: 2821-174X

* Corresponding Author: saiwannouri@gmail.com

How to Cite: Azimi, D., Nouri, M. S., & Moharramzadeh, M. (2023). The Effect of Holding Large Sports Events on the Urban Economy. *Economic Policies and Research*, 2(2), 120-138. doi: 10.22034/jepr.2023.139601.1057

Hosting major events presents an opportunity for infrastructure development in areas such as transportation, security, and energy supply, contributing to the host city's progress. However, despite the well-documented positive economic impacts of such events, there exist potential drawbacks. For instance, while the 1976 Olympic Games in Montreal resulted in significant financial burdens, the 1992 Barcelona Olympics served as a catalyst for the city's ongoing development.

Research has underscored the capacity of sports competitions to attract participants, spectators, and tourists, thereby generating substantial economic revenue for local economies. This study employs a descriptive-correlational design, incorporating qualitative and quantitative methodologies to explore the effects of hosting major sports events on urban economies.

The qualitative phase involved literature review, expert interviews, and compilation of key variables related to the impact of sports events, emphasizing scientifically valid documentation. In the quantitative phase, a survey approach was adopted, utilizing descriptive statistics, factor analysis, and structural validity assessment to examine the dimensions and factors influencing the effects of hosting sports events. The study targeted graduate students in physical education across public universities in Tehran, with a sample size determined based on research questions. A researcher-developed questionnaire, comprising 61 variables derived from academic sources and expert input, was validated for face and content. Reliability testing yielded a high Cronbach's alpha coefficient of 0.94.

Analysis of research data using SPSS software revealed three distinct factors—"infrastructure development and management," "economic development," and "cultural development." Eighteen out of 30 questionnaire items demonstrated factor loadings equal to or exceeding 0.35, facilitating classification into these factors. Reliability coefficients ranged from 0.79 to 0.85, indicating robust internal consistency within each factor.

Keywords: Big Sports Events, Urban Economy, Infrastructure, Management and Cultural Development.

JEL Classification: R11; Z20; Z21

اثرات برگزاری رویدادهای بزرگ ورزشی بر اقتصاد شهری

دارا عظیمی

دانشجوی دکتری، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

محمد سیوان نوری*

استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، مریان، ایران.

مهرداد محرم زاده

استاد، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

چکیده

هدف از مقاله حاضر تأثیر برگزاری رویدادهای بزرگ ورزشی بر اقتصاد شهری از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته تربیت‌بدنی دانشگاه‌های شهر تهران (دانشگاه تهران، خوارزمی، شهید بهشتی، تربیت‌مدرس، علامه طباطبایی و رجایی) بود. روش این تحقیق توصیفی و طرح آن از نوع همبستگی است؛ و در دو بخش کیفی و کمی انجام گرفته است. برای بررسی ابعاد و عوامل اثرات برگزاری رویداد ورزشی و روایی ساختاری ابزار تحقیق از روش تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش متعامد استفاده گردید. در این تحقیق جامعه آماری را تمامی دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته تربیت‌بدنی دانشگاه‌های شهر تهران (دانشگاه تهران، خوارزمی، شهید بهشتی، تربیت‌مدرس، علامه طباطبایی و رجایی) تشکیل دادند. نمونه آماری تحقیق بر اساس سؤالات تحقیق به طوری که تعداد سؤالات تحقیق ضربدر ۱۰ شده که با توجه به ۱۸ سؤال طراحی شده برای پرسش‌نامه ۱۸۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار تحقیق، پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای بود که متغیرهای آن از طریق بررسی کتب دانشگاهی معتبر، مقالات علمی چاپ‌شده در مجلات معتبر مدیریت و مدیریت ورزشی و مصاحبه با اساتید مدیریت ورزشی، صاحب‌نظران، به دست آمد. تحلیل داده‌های تحقیق با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی به دست آمد نتایج نشان داد که مؤلفه‌های توسعه زیرساخت و مدیریت (۴/۱۷)، توسعه فرهنگی (۳/۹۱) و توسعه اقتصادی (۳/۸۸) به ترتیب در رتبه‌های بیشتر و کمتر قرار گرفتند، همچنین نتایج همبستگی خطی بین متغیرها نشان داد که بین توسعه زیرساخت و مدیریت و توسعه اقتصادی با میزان همبستگی (۰/۵۰۳) بیشترین ارتباط، توسعه

فرهنگی و توسعه زیرساخت (۰/۴۸۲) بین توسعه فرهنگی و توسعه اقتصادی (۰/۴۲۲) ارتباط مثبت و معنی داری وجود داشت. نتایج نشان داد که عامل توسعه زیرساخت و مدیریت مهم ترین اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر اقتصاد شهری محسوب می شوند.

کلیدواژه‌ها: رویدادهای بزرگ ورزشی؛ اقتصاد شهری؛ زیرساخت؛ مدیریت و توسعه فرهنگی.

طبقه بندی JEL: R11؛ Z20؛ Z21

مقدمه

تحولات صنعتی و ماشینی شدن زندگی انسان‌ها سبب گردیده است که افراد همواره در تکاپوی کار و تلاش و خانه در مسیر و محل کار ایام خود را بگذرانند و بیشتر اوقات زندگی شان، صرف درگیری جسمی و فکری با مسائل و مشکلات اقتصادی و عوامل و عوارض ناشی از آن سپری شود. تردیدی نیست که انسان‌ها با داشتن چنین شرایط غیرطبیعی نیازمند اقدامات، برنامه‌ها و فعالیت‌هایی هستند که بتواند در حفظ و متعادل ساختن شرایط طبیعی، فیزیکی، روحی و روانی آن‌ها مؤثر بوده و تا حدودی از فشارهای ناشی از سبک‌های زندگی نوین بکاهد. بسیاری به این عقیده‌اند؛ ورزش گزینه بسیار مفیدی است که می‌تواند تا حدودی از آثار و عوارض سوء سبک‌های نوین زندگی بکاهد. فشارهای روحی و روانی ناشی از کار و تلاش زندگی را کنترل نماید و بر توسعه و حفظ سلامتی و تندرستی افراد تأثیر مثبت بگذارد (کیلدسن، ترجمه صفا نیا و همکاران، ۱۳۹۸).

چنانچه فعالیت‌های ورزشی تأثیر روزافزونی بر جنبه‌های گوناگون زندگی انسان، از جمله جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی دارند؛ به طوری که ورزش حتی تا عمق نهادهای گوناگون اعم از خانواده، مدرسه، مؤسسات و بخش‌های دولتی و خصوصی رسوخ کرده است و بانفوذ در قلب رسانه‌های بزرگ و همگانی، یکی از بزرگ‌ترین پدیده‌های اجتماعی قرن حاضر شده است؛ به‌ویژه زمانی که این فعالیت‌ها به‌صورت سازمان‌یافته و منظم و در قالب مسابقات و رویدادهای ورزشی برگزار می‌شوند (جلالی فراهانی و علی دوست، ۱۳۹۶). از طرفی در هیچ برهه‌ای از تاریخ، ورزش به‌اندازه امروز با اقتصاد و فرهنگ کشورها پیوند نخورده و به‌عنوان یک کالای حیاتی مورد توجه عمومی قرار نگرفته است (عبدلی، ۱۳۹۳). ورزش به‌عنوان پدیده‌ای که با رقابت و فعالیت سروکار دارد. با توجه به اهمیت و اعتبار این دو مقوله (اقتصاد و ورزش)، دست‌اندرکاران و مسئولین

بخش ورزش و اقتصاد برای رسیدن به اهداف (اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی) خود متوسل به فعالیت‌های ورزشی در راستای اقتصاد شده‌اند و لذا برای تصاحب میزبانی رقابت‌های ورزشی در تلاش‌اند (افصح حسینی، ۱۳۹۵). به طوری که امروزه برخی از کشورها با توجه به پتانسیل‌های موجود و استعدادها در کشور خود اقدام به ایجاد مراکز ورزشی نموده‌اند (Gibson, 2016). برگزاری رویداد ورزشی موقعیتی فراهم می‌آورد که در آن تعدادی ورزشکار یا گروه‌های ورزشی به دلایل مختلفی که ممکن است بیشتر از علاقهٔ پرداختن به ورزش باشد؛ به منظور دستیابی به هدف مشخص، در آن شرکت یا در برگزاری آن مشارکت کنند و تعداد زیادی تماشاگر به تماشای آن‌ها پردازند (Börner, 2015). رویدادهای بزرگ ورزشی به دلیل آنکه یک پوشش رسانه‌ای گسترده‌ای را جذب می‌کنند و نتایج قابل توجهی برای شهر یا کشور میزبان برجا می‌گذارند؛ در سال‌های اخیر، ارزش و اهمیت بسیاری پیدا کرده‌اند؛ این ارزش و اهمیت از یک طرف از فواصل کم بین رویدادها و از سوی دیگر رقابت‌های شدید بین شهرها یا کشورهای متقاضی میزبانی مشاهده می‌شود (Ottevanger, 2007).

Jones (۲۰۰۱) بعد اقتصادی برگزاری رویدادها را عاملی برای مشتاق نمودن افراد، سازمان‌ها و کشورها جهت گرفتن حق میزبانی مسابقات و رویدادهای ورزشی دانست. برخی محققان علت این حقیقت (در نظر گرفتن بعد اقتصادی رویدادهای ورزشی) را این‌طور بیان کرده‌اند که ارزیابی اثرات اقتصادی نسبت به اثرات فرهنگی و اجتماعی ساده‌تر و ملموس‌تر است (Getz, 2007). محققان دیگری معتقدند که برای جلوگیری از جلب توجه به تأثیرات فرهنگی و اجتماعی منفی باید نتایج تأثیر اقتصادی حاصل از رویدادهای ورزشی را بیان نمود (Lee C & Taylor, 2015). Turco (۲۰۰۲) رقابت شدید بین جوامع برگزارکننده برای کسب امتیاز میزبانی رویدادهای ورزشی را علاوه بر تأثیر اقتصادی رویدادها، تأثیر فیزیکی ناشی از ساخت مکان‌های جدید و یا بازسازی آن‌ها معرفی می‌کند. امروزه برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی انتظارات زیادی از برگزاری دارند و این انتظارات تنها هنگامی برآورده خواهند شد که همکاری تنگاتنگ و مطلوبی بین دست‌اندرکاران برگزاری وجود داشته باشد و به تمامی جنبه‌ها توجه کافی، مبذول شود. از طرفی، برگزاری رویدادهای ورزشی باید با برنامه‌ریزی صحیح، سازمان‌دهی، رهبری و هدایت مناسب، کنترل و ارزیابی دقیق، تدوین قانون‌ها و آیین‌نامه‌ها مدیریت شوند، از طرف دیگر، کسب منافع

اقتصادی نباید برای برگزار کنندگان رویدادهای ورزشی تنها هدف باشد، بلکه ضروری است به سایر جنبه‌های دیگر نیز توجه کافی شود. از دیدگاه اقتصادی، رویدادهای بزرگ ورزشی می‌توانند سبب توسعه اقتصادی شوند. تأثیرات اقتصادی مثبت میزبانی رویدادهای ورزشی بزرگ از قبیل المپیک‌ها نیز به خوبی به اثبات رسیده است، ولی این تأثیرات تنها محدود به این نیستند و در ابعاد سیاسی، اجتماعی و فرهنگی نیز کاملاً مشهودند، رویدادهای بزرگ، فرصتی را فراهم می‌نمایند که زیرساخت‌های عمده‌ای چون فرودگاه‌ها، حمل‌ونقل، امنیت و بخش تأمین انرژی در شهر میزبان توسعه یابد. با این حال، اگرچه همواره از منافع و نتایج سودمند میزبانی این رویدادها گفته شده، ولی آن‌ها ممکن است آثار منفی عمیقی نیز برجای گذارند. برای مثال، بازی‌های المپیک ۱۹۷۶ مونترال کانادا موجب بدهی مالی عظیمی برای این شهر شد و هیچ‌گونه دستاورد مطلوبی برای این شهر به دنبال نداشت، حال آنکه المپیک ۱۹۹۲ بارسلونا نقطه جهش توسعه این شهر بود که تاکنون ادامه یافته است. تحقیقات نشان داده است مسابقات ورزشی چه بزرگ و چه کوچک می‌تواند شرکت کنندگان، تماشاگران و گردشگران را به خود جلب کند و توانسته است هزاران و حتی میلیون‌ها دلار درآمد برای اقتصاد محلی فراهم کند.

مبانی نظری

رویدادهای بزرگ ورزشی در ابعاد مختلف از جمله جذابیت بازدیدکننده پسند، تصویر مقصد و دگرگونی‌های شهری می‌توانند طیف گسترده‌ای را به خود جلب کنند. در پوشش رسانه‌ای بازی‌های المپیک و جام جهانی بیشتر در نظر گرفته می‌شوند چنانچه رویدادهای ورزشی برجسته و معروفی که بازدیدکنندگان و مخاطبان زیادی در آن حضور دارند آن‌ها مجموعه‌ای کامل از ویژگی‌های منحصر به فرد، دست‌نخورده و رؤیاهای تحقق‌یافته دارند (Müller, 2015). بر این مبنا میزبانی رویدادهای بزرگ ورزشی همان‌طور که انتظار می‌رود اثرات مثبت اجتماعی - اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و زیست‌محیطی ناشی از عمل را به دنبال دارد و این هم منطقی به نظر می‌رسد (Greenwell, 2019).

اجتماعی - اقتصادی، فرهنگی، سیاسی کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه را به سمت برگزاری چنین رویدادهایی می‌کشاند و برای چنین رویدادهایی اعلام آمادگی می‌کنند به طور فزاینده‌ای

درخواست و اعلام آمادگی برای (Horne & Manzenreiter, 2016). تأثیرات تجارت و کسب سود با رویدادهای بزرگ ورزشی شامل افزایش اشتغال، افزایش خرید و فروش در جامعه میزبان و افزایش گردشگر مرتبط است، میزبان رویدادهای بزرگ ورزشی می‌تواند ابزاری برای احیای شهر، سودهای حاصل از مالیات، توسعه و ساخت زیر ساختارهایی مانند حمل و نقل، اسکان، سالن‌ها و اماکن ورزشی، پارک‌ها، مراکز رسانه‌ای، جذب گردشگری و فرودگاه‌ها باشد (Whitson, & Horne, 2016).

در پژوهش‌های انجام شده در زمینه اثرهای اجتماعی بیان شده است که برگزارکنندگان رویداد باید بر بهره‌مندی اجتماعی از رویداد مانند غرور اجتماعی، اتحاد و همبستگی، تعامل و رفتار اجتماعی، وجهه و آگاهی بهتر جامعه توجه کنند. فواید زیادی از تعامل اجتماعی، افزایش ادراک فرهنگی، تقویت سنت‌ها و ارزش‌های جامعه، تقویت هویت مردم منطقه، عزت نفس، کیفیت زندگی و وجه شهر، ایجاد فرصت‌های توسعه برای شهر میزبان و حتی توجه به مسائل زیست محیطی را نیز به همراه دارد (Karadakis & Kaplanidou, 2010; Minaret, 2012). باتوجه به دیدگاه Westerbeek, et al. (2001); Preuss & Solberg (2006) رویدادهای بزرگ ورزشی اهمیت نمادین بسیار زیادی دارند و وجهه و تصویر شهر و کشور میزبان را تغییر می‌دهند و مستحکم‌تر می‌کنند. احساسات، شبکه جهانی و فرهنگ عواملی هستند که اهداف متداول جامعه را تضمین می‌کنند؛ یعنی همان کسب میراثی از رویداد بزرگ ورزشی که تازمانی که ملت و شهر در یاد مردم جهان و روی نقشه جهان وجود دارند، دوام خواهد داشت.

تأثیرات اقتصادی برگزاری رویدادهای ورزشی

بررسی و پیش‌بینی تأثیرات اقتصادی، عامل کلیدی در تصمیم‌گیری برای میزبانی رویدادهای ورزشی است. زمانی که بخواهیم سرمایه‌گذاری‌های انجام شده برای برگزاری رویدادهای ورزشی را توجیه کنیم؛ بررسی اثرات اقتصادی رویدادهای ورزشی، از اهمیتی حیاتی برخوردار است. اگر این اثرات منفی شود می‌تواند سابقه‌ای اثرگذار و پرهزینه بر پرداخت کنندگان محلی مالیات داشته باشد؛ اما اگر این اثر مثبت شود می‌تواند درآمد مهمی را برای برخورداران از پشتیبانی بودجه‌های شهرداری با خود به همراه داشته باشد (جلالی فراهانی و قهفرخی، ۱۳۹۶). یک بررسی از اثرات اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی، فیزیکی و سیاسی بازی‌های المپیک نشان داده شده است که منافع

اقتصادی، عامل اصلی و انگیزه اولیه کشور میزبان برای برگزاری بازی‌های المپیک بوده است (Malfas., Theodoraki & Houlihan, 2014).

تأثیر اقتصادی را تغییر خالص در اقتصاد جامعه میزبان که از صرف هزینه‌های مصرفی در جهت رفع کمبود خدمات و امکانات لازم برای برگزاری رویداد حاصل می‌شود، تعریف کرده‌اند (Howard & Crompton, 2004). این هزینه‌های مصرفی هم تأثیر مستقیم و هم غیرمستقیم بر اقتصاد جامعه میزبان دارند، اثرات مستقیم از هزینه‌هایی که بازدید کنندگان، شرکت کنندگان در هتل، رستوران و مغازه‌های جزئی فروشی و امکانات تفریحی صرف می‌کنند؛ به دست می‌آید (Leiber & Alton, 1983).

روش تحقیق

روش این تحقیق توصیفی و طرح آن از نوع همبستگی است؛ و در دو بخش کیفی و کمی انجام گرفته است. هدف کلی آن بررسی تأثیر برگزاری رویدادهای بزرگ ورزشی بر اقتصاد شهری است. محقق در بخش کیفی این تحقیق ضمن بررسی کتب دانشگاهی و نیز مقالات متعدد علمی و مصاحبه با اساتید مدیریت ورزشی، صاحب‌نظران و مسئولان برگزاری المپاد فرهنگی ورزشی دانشجویان دانشگاه‌های سراسر کشور، به تهیه فهرستی از مهم‌ترین متغیرهای مطرح در ارتباط با مسائل اثرات برگزاری رویدادهای ورزشی که به لحاظ مستندات علمی معتبر و از نظر تعداد بیشترین تکرار و تأکید را در مقالات داشته، پرداخته است. در بخش کمی نیز روش مطالعه از نوع پیمایشی است به طوری که پس از جمع‌آوری اطلاعات از روش‌های آمار توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد) و همچنین رتبه‌بندی و میزان اهمیت متغیرها (گویه‌ها) استفاده شد. برای بررسی ابعاد و عوامل اثرات برگزاری رویداد ورزشی و روایی ساختاری ابزار تحقیق از روش تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش متعامد استفاده گردید. در این تحقیق جامعه آماری را تمامی دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته تربیت بدنی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران (دانشگاه تهران، خوارزمی، شهید بهشتی، تربیت مدرس، علامه و رجایی) تشکیل دادند. نمونه آماری تحقیق بر اساس سؤالات تحقیق به طوری که تعداد سؤالات تحقیق ضربدر ۱۰ شده که با توجه به ۱۸ سؤال طراحی شده برای پرسش‌نامه ۱۸۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار تحقیق، پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای بود که متغیرهای آن از طریق بررسی کتب دانشگاهی معتبر، مقالات علمی چاپ شده در مجلات معتبر مدیریت و مدیریت ورزشی و مصاحبه با اساتید مدیریت ورزشی، صاحب‌نظران، به دست آمد. از مجموع ۲۸۰ متغیر به دست آمده

برای اندازه‌گیری اثرات برگزاری تعداد ۶۱ متغیر که به لحاظ تعداد بیشترین تکرار و تأکید را در مقالات و مصاحبه‌ها داشته‌اند به‌عنوان سؤالات پرسش‌نامه اثرات برگزاری رویداد ورزشی مشخص شدند. پس از استخراج این متغیرها، ۱۰ نفر از متخصصان صاحب‌نظر و اساتید مدیریت ورزشی روایی صوری و محتوایی ابزار را تأیید کردند. پایایی پرسش‌نامه اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان در یک مطالعه راهنما توسط یک گروه ۳۰ نفری از کارمندان و دانشجویان دانشگاه‌های مذکور با مقیاس ۵ ارزشی لیکرت از کاملاً مخالفم «۱» تا کاملاً موافقم «۵» مورد بررسی قرار گرفت و میزان آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۴ محاسبه شد. برای تحلیل داده‌های تحقیق از نرم‌افزار SPSS ورژن ۲۵ استفاده شد که برای تحلیل از آماره تحلیل عاملی اکتشافی به‌منظور استخراج گویه‌ها و آماره فریدمن برای رتبه‌بندی و همبستگی خطی به‌منظور رابطه و تأثیر متغیرها پرداخته شده است.

جدول ۱. مشخصات جمعیت شناختی افراد مورد مطالعه (مصاحبه‌شوندگان)

درصد فراوانی	فراوانی	مقوله‌ها	
۵۳/۳	۸	استادیار	تحصیلات
۲۶/۷	۴	دانشیار	
۲۰/۰	۳	استاد تمام	
۴۰/۰	۶	۵ تا ۱۰ سال	سنوات
۲۰/۰	۳	۱۱ تا ۱۵ سال	
۴۰/۰	۶	بالای ۱۶ سال	
۱۰۰/۰	۱۵		جمع

مأخذ: یافته‌های پژوهش

در جدول بالا مشخصات مصاحبه‌شوندگان (اساتید مدیریت آموزشی، صاحب‌نظران و مسئولان) مورد بررسی قرار گرفته که در مقوله تحصیلات آزمودنی‌ها با تحصیلات استادیار بیشترین شرکت را داشته‌اند (۵۳/۳) درصد و در مقوله سنوات افراد با سنوات ۵ تا ۱۰ سال و سنوات ۱۶ سال به بالا بیشترین شرکت را داشته‌اند (۴۰/۰) درصد.

جدول ۲. مشخصات جمعیت شناختی افراد مورد مطالعه (دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته تربیت بدنی)

مقوله‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	پسر	۷۲/۸
	دختر	۴۹
تحصیلات	کارشناسی ارشد	۶۲/۲
	دکتری	۳۷/۸
جمع	۱۸۰	۱۰۰/۰

مأخذ: یافته‌های پژوهش

جدول بالا مشخصات جمعیت شناختی (جنسیت و تحصیلات) دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته تربیت بدنی را مورد بررسی قرار داده است با توجه به این جدول بیشترین شرکت کنندگان دانشجویان پسر با فراوانی ۱۳۱ نفر معادل (۷۲/۸) درصد و در مقوله تحصیلات بیشترین شرکت کنندگان کارشناسی ارشد با فراوانی ۱۱۲ نفر معادل (۶۲/۲) درصد است.

یافته‌های تحقیق

آزمون KMO برای کفایت نمونه‌گیری و درک اینکه آیا تعداد گویه‌ها برای پیش‌بینی هر مؤلفه کافی است، استفاده شده است.

جدول ۳. KMO و بارتلت برای داده‌های پرسش‌نامه

آزمون KMO		آزمون بارتلت
۰/۸۸۹	Chi-Square	
۶۲۸۴/۰۹	Df	
۹۹۰	.Sig	

مأخذ: یافته‌های پژوهش

بر اساس نتیجه نگاره فوق مقدار آزمون KMO برابر با ۰/۸۸۹ که این مقدار قابل قبول است هر چند که می‌توان گفت با توجه به اینکه مقادیر بالای ۰/۷ برای تحلیل معادلات ساختاری مناسب است، بنابراین مقدار به دست آمده KMO در حد مناسب است. همچنین نتایج آزمون بارتلت این گونه است که مقدار کای اسکوایر یا همان خی دو (۶۲۸۴/۰۹) و مقدار درجه آزادی به دست آمده برابر ۹۹۰ که در سطح ۰/۰۰۰ معنی دار است با توجه به اینکه در آزمون بارتلت مقدار معنی داری به دست آمده کمتر از سطح خطای ۰/۰۱ است پس نتیجه می‌گیریم مقادیر به دست آمده پرسشنامه قابل قبول است.

شناسایی گویه‌های پرسشنامه بر اساس تحلیل عاملی

در مطالعه حاضر، ملاک پذیری متغیرها برای حضور در پرسش‌نامه، کسب حداقل ۰/۳۵ برای بار عاملی هر سؤال بوده است. بر اساس یافته‌های این تحقیق از ۳۰ متغیر اندازه‌گیری شده، ۱۸ مورد که دارای بار عاملی مساوی یا بیشتر از ۰/۳۵ بوده‌اند به‌عنوان سؤالات نهایی در پرسش‌نامه اثرات برگزاری رویداد ورزشی قرار گرفته‌اند.

جدول ۴. تحلیل عاملی مؤلفه‌های اصلی

بار عاملی	گویه‌ها	عوامل
۰/۷۰	میزبانی فرصتی را برای بهبود وضعیت اقتصاد شهری ایجاد می‌کند	عامل ۱: توسعه زیرساخت‌ها و مدیریت
۰/۶۳	زمینه‌ای برای نوسازی و بهسازی اماکن ورزشی در جامعه میزبان فراهم می‌آورد	
۰/۵۲	برگزاری این‌گونه رویدادها فرصتی برای پیشرفت‌های مدیریتی ایجاد می‌کند	
۰/۴۷	میزبانی باعث افزایش سطح علمی و اجرایی افراد در اقتصاد شهری می‌شود	
۰/۴۵	در شهر این امکان را می‌دهد که ظرفیت امکانات خود را به حداکثر برساند.	
۰/۶۷	برگزاری این‌گونه رویدادها باعث افزایش درآمدهای جامعه میزبان از طریق تبلیغات و حامیان مالی می‌شود	عامل ۲: توسعه اقتصادی
۰/۶۸	باعث اختصاص کمک‌های بلاعوض توسط نهادهای دولتی به جامعه میزبان می‌شود	
۰/۶۴	میزبانی وسیله‌ای جهت تأمین جذب اعتبار مالی بیشتر برای ورزش دانشگاه است	
۰/۵۵	به‌واسطه میزبانی اشتغال و درآمدهای جدید در جامعه میزبان ایجاد می‌شود	
۰/۵۴	میزبانی انگیزه بیشتری در مسئولین برای ایجاد امکانات جدید فراهم می‌آورد	
۰/۴۳	زمینه‌ای را برای افزایش تقاضای کالا و خدمات توسط بازدیدکنندگان در جامعه میزبان ایجاد می‌کند.	
۰/۴۸	شهر میزبان می‌تواند از این فرصت به‌عنوان ابزاری مؤثر برای بازاریابی استفاده کند	
۰/۴۰	زمینه را برای به‌حداقل رساندن کمبود امکانات جامعه میزبان فراهم می‌آورد	
۰/۳۸	برگزاری این‌گونه رویدادها باعث افزایش پوشش رسانه‌ای جامعه میزبان می‌شود	عامل ۳: توسعه فرهنگی
۰/۳۵	میزبانی المپیاد ورزشی باعث جذب گردشگر در جامعه میزبان می‌شود	
۰/۶۸	گزاری المپیاد ورزشی باعث حفاظت و ساماندهی میراث فرهنگی شهر میزبان می‌شود	
۰/۶۱	برگزاری این‌گونه رویدادها غرور و افتخار را برای جامعه میزبان به ارمغان می‌آورد	
۰/۵۹	زمینه‌ای را برای استفاده بازدیدکنندگان از امکانات جامعه میزبان در آینده فراهم می‌آورد	

مأخذ: یافته‌های پژوهش

میزان اهمیت گویه‌ها

جدول ۳ با اهمیت‌ترین و کم‌اهمیت‌ترین گویه‌های اثرات برگزاری رویداد ورزشی را نشان می‌دهد. پراکندگی نمره‌ها بین ۱ (کاملاً مخالف) تا ۵ (کاملاً موافق) قرار داشتند. همان‌طور که در جدول زیر نشان داده شده است، بیشترین میانگین‌ها در درون نمونه‌های مورد بررسی مربوط به گویه‌های میزبانی زمینه‌ای برای نوسازی و بهسازی اماکن ورزشی در جامعه میزبان فراهم می‌آورد (۴/۲۶)، میزبانی فرصتی را برای بهبود وضعیت ظاهر شهر میزبان ایجاد می‌کند (۴/۲۳)، میزبان شدن زمینه‌ای را برای شناخت شهر میزبان و معرفی امکانات آن به دیگران فراهم می‌آورد (۴/۲۲)، انگیزه‌ی تلاش بیشتر در جامعه شهری میزبان برای برگزاری رویدادهای بزرگ تقویت می‌کند (۴/۲۰) می‌باشد. همچنین کمترین میانگین‌ها نیز مربوط به گویه‌های برگزاری این گونه رویدادها غرور و افتخار را برای جامعه میزبان به ارمغان می‌آورد (۳/۴۷)، برگزاری المپیاد فرصتی را برای جدا شدن افراد از مشغولیت ذهنی و فکری روزمره فراهم می‌کند (۳/۵۳)، به واسطه‌ی میزبانی اشتغال و درآمدهای جدید در جامعه میزبان ایجاد می‌شود (۳/۵۶)، جامعه میزبان با برگزاری المپیاد ورزشی باعث جذب دانشجویان بیشتر (تحصیلات تکمیلی) برای ادامه تحصیل می‌شود (۳/۶۰).

جدول ۵. فهرست بااهمیت‌ترین و کم‌اهمیت‌ترین اثرات برگزاری رویداد ورزشی

ردیف	نمره	میانگین	متغیرها (زیر حیطه‌ها)	گروه
۰/۶۵	۴/۲۶	۱۸۶	میزبانی زمینه‌ای برای نوسازی و بهسازی اماکن ورزشی در جامعه میزبان فراهم می‌آورد	بااهمیت‌ترین
۰/۷۰	۴/۲۳	۱۸۶	میزبانی فرصتی را برای بهبود وضعیت ظاهر شهر میزبان ایجاد می‌کند	
۰/۶۲	۴/۲۲	۱۸۶	میزبان شدن زمینه‌ای را برای شناخت شهر میزبان و معرفی امکانات آن به دیگران فراهم می‌آورد	
۰/۷۲	۴/۲۰	۱۸۶	انگیزه تلاش بیشتر در جامعه شهری میزبان برای برگزاری رویدادهای بزرگ تقویت می‌کند	
۱/۰۲	۳/۴۷	۱۸۶	برگزاری این گونه رویدادها غرور و افتخار را برای جامعه میزبان به ارمغان می‌آورد	کم‌اهمیت‌ترین
۱/۰۱	۳/۵۳	۱۸۶	برگزاری المپیاد فرصتی را برای جدا شدن افراد از مشغولیت ذهنی و فکری روزمره فراهم می‌کند	

۰/۸۷	۳/۵۶	۱۸۶	به‌واسطه میزبانی اشتغال و درآمدهای جدید در جامعه میزبان ایجاد می‌شود
۰/۹۳	۳/۶۰	۱۸۶	جامعه میزبان با برگزاری المپیاد ورزشی باعث جذب دانشجویان بیشتر (تحصیلات تکمیلی) برای ادامه تحصیل می‌شود

مأخذ: یافته‌های پژوهش

پایایی عوامل اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان

از ضریب آلفای کروناخ برای پایایی یا ثبات درونی ابزار تحقیق استفاده شد که میزان آن ۰/۹۴ بود. همچنین، ضرایب آلفا برای هر عامل نیز به طور جداگانه مورد محاسبه قرار گرفت. پایایی هر یک از عوامل از ۰/۷۹ تا ۰/۸۵ متغیر بود که وجود یک ارتباط متوسط تا نسبتاً بالا را در بین آیت‌های هر عامل نشان می‌داد. از نقطه نظر تحلیلی، ضریب آلفای هر یک از عوامل در جدول ۶ نشان داده شده است.

جدول ۶. پایایی عوامل اکتشافی با استفاده از ضریب آلفای کروناخ

ردیف	عوامل	تعداد سؤالات	پایایی
۱	توسعه زیرساخت و مدیریت	۵	۰/۸۵
۲	توسعه اقتصادی	۸	۰/۸۱
۳	توسعه فرهنگی	۵	۰/۷۹

مأخذ: یافته‌های پژوهش

اولویت‌بندی عوامل اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر اقتصاد شهری

بیشترین میانگین به‌دست‌آمده از مؤلفه‌های اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر اقتصاد شهری جامعه میزبان که هر کدام از میانگین گویه‌های مربوطه به‌دست‌آمده به ترتیب از بالاترین ارزش عبارت‌اند از: توسعه زیرساخت و مدیریت (۴/۱۷)، توسعه فرهنگی (۳/۹۱) و توسعه اقتصادی (۳/۸۸). است که نتایج آزمون فریدمن نیز نشان داد تفاوت میان میانگین‌های مشاهده‌شده در سه مؤلفه مزبور معنادار بوده و می‌توان به ترتیب بیشترین میانگین آن‌ها را اولویت‌بندی کرد.

جدول ۷. نتایج آزمون فریدمن برای رتبه‌بندی مؤلفه‌ها

تعداد نمونه	۱۸۶
خی دو	۸۸/۳۲۷
درجه آزادی	۲
سطح معنی‌داری	۰/۰۰۱

مأخذ: یافته‌های پژوهش

همبستگی عوامل

برای محاسبه همبستگی بین مؤلفه‌ها از همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن را در جدول زیر نشان داده شده است. همان‌طور که در جدول نشان داده شده است بین تمامی عوامل همبستگی مثبت و معناداری ($p < 0/01$) وجود دارد.

جدول ۸. ماتریس همبستگی عوامل بررسی شده

متغیرها	توسعه زیرساخت و مدیریت	توسعه اقتصادی	توسعه فرهنگی
توسعه زیرساخت و مدیریت	۱		
توسعه اقتصادی	۰/۵۰۳**	۱	
توسعه فرهنگی	۰/۴۸۲**	۰/۴۲۲**	۱

مأخذ: یافته‌های پژوهش

برای بررسی همبستگی خطی بین توسعه زیرساخت و مدیریت، توسعه اقتصادی و توسعه فرهنگی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج ارائه شده در نگاره فوق نشان داد که بین عوامل بررسی شده رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد؛ یعنی با افزایش هر کدام از متغیرها دیگری نیز افزایش می‌یابد؛ و بالعکس.

بحث و نتیجه‌گیری

رویدادها با اهداف مختلفی ایجاد می‌شوند؛ از یک سو همواره تمایل دارند تا عملکرد فردی و تیمی جامعه را ارتقا دهند، از سوی دیگر یک رشته ورزشی را به گونه‌ای به نمایش می‌گذارند که موجبات تشویق عموم افراد برای شرکت در آن فراهم می‌آورد (مسترمن، ترجمه رضوی و بلوریان، ۱۳۸۷). مطالعات نشان می‌دهد که طیف وسیعی از رویدادها که هر یک نیازهای جوامع محلی را برآورده می‌کنند از نظر اندازه، محتوا و اثرات بسیار متفاوت هستند (Bruhn & Manfred, 2016). از جمله رویدادهایی که از جهت وضعیت و اعتبار در سطح بالایی قرار دارد؛ جمعیت بزرگی را به سوی خود جذب می‌کند؛ مورد توجه گسترده رسانه‌های ارتباط جمعی است؛ برگزاری آن پرهزینه است؛ باعث سرمایه‌گذاری در جامعه میزبان می‌شود، خدمات ویژه‌ای را طلب می‌کند و سوابق و میراثی را از خود بر جای می‌گذارد رویدادهای بزرگ نام دارند (Jago & Shaw, 2008). رویدادهای ورزشی رویدادهای بزرگی هستند که نقش مهمی را در جوامع امروزی بر عهده دارند. Schmid (2016)

در کتاب "گرایش به سمت رویداد" تغییر شکل و نوع ارتباطات، اجتماع و همچنین بازار را ذکر می‌کند و در ادامه به تغییر و افزایش در اوقات فراغت در جامعه اشاره می‌کند؛ در این بین رویدادهای ورزشی به‌عنوان واسطه‌ای برای ارتقای کیفیت زندگی آحاد جامعه ایفای نقش کرده و می‌تواند در سطح زندگی مصرف‌کنندگان ورزشی رویدادها، تأثیرگذار باشد. با توجه به مطالب فوق، این پژوهش باهدف شناسایی تأثیر برگزاری رویدادهای بزرگ ورزشی بر اقتصاد شهری انجام شد. روش تحقیق توصیفی و از نوع پیمایشی و مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دست‌اندرکاران دانشگاه‌های شهر تهران (دانشگاه تهران، خوارزمی، شهید بهشتی، تربیت مدرس، علامه و رجایی) بودند، جهت گردآوری داده‌های تحقیق از پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده شده است برای دستیابی به عامل‌های اصلی پرسش‌نامه و تعیین روایی از تحلیل عاملی اکتشافی با دوران متعامد (چرخش واریماکس) استفاده شد. با انجام تحلیل عاملی اکتشافی و دوران متعامد (چرخش واریماکس) ۳ عامل به دست آمد. این عوامل تحت عناوینی «توسعه زیرساخت و مدیریت، توسعه اقتصادی و توسعه فرهنگی» نام‌گذاری شدند و تعیین نام برای این عوامل بر اساس مفاد آیتم‌های توصیف‌کننده هر یک از عامل‌ها پایه‌ریزی شد. یافته‌ها نشان داد که از ۳۰ سؤال پرسش‌نامه اثرات برگزاری رویداد ورزشی، ۱۸ سؤال به لحاظ داشتن بار عاملی مساوی یا بیشتر از ۰/۳۵ توانستند در ۳ گروه طبقه‌بندی شوند. پس از محاسبه پایایی یا ثبات درونی ابزار تحقیق (۰/۹۴)، ضریب آلفا برای هر فاکتور نیز به‌طور جداگانه مورد محاسبه قرار گرفت. پایایی عوامل از ۰/۷۹ تا ۰/۸۵ متغیر بود که این مسئله وجود یک ارتباط نسبتاً بالا را در بین آیتم‌های هر عامل نشان می‌داد. حذف هیچ‌یک از آیتم‌ها (سؤالات) اعتبار این عامل‌ها را افزایش نمی‌داد. نتایج همبستگی عامل‌ها نشان داد که بین تمامی عوامل همبستگی مثبت و معناداری وجود داشت. در ادامه نتایج آزمون فریدمن نشان داد که تفاوت میان میانگین‌های مشاهده‌شده در ۳ مؤلفه مزبور معنادار است. ارزش بیشترین میانگین به‌دست‌آمده از مؤلفه‌های تأثیر برگزاری رویدادهای بزرگ ورزشی بر اقتصاد شهری به ترتیب از بالاترین ارزش عبارت‌اند از: توسعه زیرساخت و مدیریت (۴/۱۷)، توسعه فرهنگی (۳/۹۱) و توسعه اقتصادی (۳/۸۸). یافته‌های تحقیق نشان داد که عامل توسعه زیرساخت و مدیریت مهم‌ترین اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر اقتصاد شهری محسوب می‌شود نتایج تحقیق حاضر تأییدکننده مطالعات گتزر (۱۹۹۷) است، ایشان به برپایی امکانات جدید ورزشی در نتیجه برگزاری یک رویداد اشاره

دارد، این مسئله می‌تواند هویت فرهنگی شهر میزبان را ارتقا بخشد، جلب مشارکت و پیوستگی اجتماعی را توسعه دهد و موتور محرک‌های برای اقتصادی محلی باشد. Chalkley & Essex (2010) در پژوهش خود قابل‌رؤیت‌ترین میراث به‌جامانده از یک رویداد بزرگ را ایجاد امکانات جدید و بازسازی فضاهای عمومی دانستند که این مکان‌ها می‌توانند به امکانات ورزشی بسیار تخصصی تبدیل شوند و یک مزیت اجتماعی برای استفاده افراد جامعه میزبان هستند. عامل اول که در این تحقیق کمترین اهمیت را در میان اثرات برگزاری رویداد ورزشی داشت عامل توسعه اقتصادی نام‌گذاری شد و «برگزاری این‌گونه رویدادها باعث افزایش درآمدهای جامعه میزبان از طریق تبلیغات و حامیان مالی می‌شود» با بار عاملی ۰/۶۸ و «باعث اختصاص کمک‌های بلاعوض توسط نهادهای دولتی به جامعه میزبان می‌شود» با بار عاملی ۰/۶۷ و «میزبانی وسیله‌ای جهت تأمین جذب اعتبار مالی بیشتر برای ورزش است» با بار عاملی ۰/۶۴ از مهم‌ترین گویه‌های اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان محسوب گردیده است. (Howard & Crompton (2014) تأثیر اقتصادی را تغییر خالص در اقتصاد جامعه میزبان که از صرف هزینه‌های مصرفی در جهت رفع کمبود خدمات و امکانات لازم برای برگزاری رویداد حاصل می‌شود، تعریف کرده‌اند. نتایج تحقیق حاضر تأییدکننده مطالعات (Humphreys & Prokopowicz (2007) و Matheson (2006) است که بیان کردند شک و تردیدهایی وجود دارد که میزبانی رویدادهای ورزشی بتواند یک اثرات اقتصادی قابل‌توجهی داشته باشد و درنهایت عاملی که در این تحقیق مورد شناسایی قرار گرفت عامل توسعه فرهنگی نام‌گذاری شد. «برگزاری این‌گونه رویدادها باعث افزایش پوشش رسانه‌ای جامعه میزبان می‌شود» با بار عاملی ۰/۶۳ و «میزبانی المپیا و ورزشی باعث جذب گردشگر در جامعه میزبان می‌شود» با بار عاملی ۰/۶۱ و «برگزاری المپیا و ورزشی باعث انتقال میراث فرهنگی شهر و جامعه میزبان می‌شود» با بار عاملی ۰/۵۵ مهم‌ترین گویه‌های اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان را به خود اختصاص دادند. این عامل با نتایج تحقیقات Media (2012) که مزیت رویدادهای ورزشی را دسترسی فوری به بازار جهانی می‌داند و باعث ایجاد تصویری روشن از فرهنگ جامعه میزبان به دیگر جوامع می‌گردد.

تعارض منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

ORCID

Dara Azimi		http://orcid.org/0009-0008-7324-1944
Mohammad Seayvan		http://orcid.org/0000-0002-7905-8225
Nouri		
Mehرداد Moharramzadeh		http://orcid.org/0000-0001-7769-4344

References

1. Abdoli, B. (2013). Psycho-social foundations of physical education and sports. Publisher: Badam Kitab. Fifth Edition. [In Persian]
2. Andreff, W., & Szymanski, S. (Eds.). (2006). *Handbook on the Economics of Sport*. Edward Elgar Publishing.
3. Börner, J. (2015). Sportstätten-Haftungsrecht Eine systematische Darstellung, Duncker & Humblot. Berlin.
4. Bruhn, M. (2016). Kommunikationspolitik: Systematischer Einsatz der Kommunikation für Unternehmen, erlag: Vahlen Franz GmbH, 2015, ISBN 10: 3800648911 ISBN 13: 9783800648917
5. Chalkiey, B. and Essex S. (2010). Urban Development Trough Hosting International Events: a History of the Olympic Games. *Planning Perspectives*, 14, 4, 369-394.
6. Fathi, F., moharramzadeh, M., Vahdatipour, A., & Nouri, M. S. (2023). Strategies for obtaining and hosting sports events in Iran Case study: World military games (cism). *Sports Marketing Studies*, 4(1), 45-59. doi: 10.22034/sms.2023.62675
7. Getz D. (2007). Event management and event tourism. Cognizant Communication Corporation, New York.
8. Gibson, H. J. (2016). Sport tourism: a critical analysis of research". *Sport Management Review* 1:1. Pages 45-76.
9. Greenwell, T. C., Danzey-Bussell, L. A., & Shonk, D. J. (2019). Managing Sport Events. *Human Kinetics*. <https://books.google.com/books?id=IZ-fDwAAQBAJ>
10. Horne, J., & Manzenreiter, W. (2016). An Introduction to the Sociology of Sports Mega-Events. *The Sociological Review*, 54(2_suppl), 1 -24. <https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.2006.00650.x>

11. Hosseini, A. Al-Sadat, F. (2015). Sports, City, Tourism, presented as a lecture at the first National Conference on City and Sports, 106-110. [In Persian]
12. Howard, D. & Crompton, J. (2004). Financing Sport. Fitness Information Technology, Sport Management Library.
13. Humphreys, H., & Prokopowicz, S. (2007). Assessing the impact of sports mega-event in transition economies: Euro 2012 in Poland and Ukraine. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 5, 496-509
14. Jago, L & Shaw, R. (2008). Special events: a conceptual and differential framework. *Festival Management and Event tourism*, 2, 21- 32.
15. Jalali, F., Majid. and Alidoost G, I. (2016). *Event Management and Tehran Sports Camp*: Publisher: University of Tehran Printing and Publishing Institute. fourth edition. [In Persian]
16. Jones, c. (2001). Mega-events and host region impacts- determining the true worth of the 1999 Rugby World cup. *International Journal of tourism*, 3, 3, 241-251.
17. Karadakis, K., & Kaplanidou, K. (2010). Event leveraging of mega sport events: A SWOT analysis approach. *International Journal of Event and Festival Management*, 1(3), 170–85.
18. Kildsen, G. T. (2018). Management of leisure time and healthy recreation, translators: Ali Mohammad Safania, Milad Pir Ali, Morteza Dosti, Publisher: Bamdad Kitab. [In Persian]
19. Lee, C & Taylor, T. (2005). Critical reflections on the economic impact assessment of a mega-event: the case of 2002 FIFA World Cup. *Tourism Management*, 26, 595–603.
20. Lieber, S. R., & Alton, D. J. (1983). Visitor expenditures and the economic impact of public recreation facilities in Illinois. *Visitor expenditures and the economic impact of public recreation facilities in Illinois.*, 36-54.
21. Malfas, M., Theodoraki, E., & Houlihan, B. (2004, September). Impacts of the Olympic Games as mega-events. In *Proceedings of the Institution of Civil Engineers-Municipal Engineer* (Vol. 157, No. 3, pp. 209-220). Thomas Telford Ltd.
22. Masterman, G, (2007). Strategic management of sports events with an international approach. translated by Seyyed Mohammad Hossein Razavi, Mohsen Baluryan, Mohammad Reza Broumand, Shamal Baidar Publishing House, Amol [In Persian]
23. Media, N. (2012). TV viewership of the Super Bowl in the United States from 1990 to 2013 (in millions). Retrieved from,

- <http://www.statista.com/statistics/216526/super-bowl-ustvviewership>.
24. Minaret, I. (2012) An Olympic legacy for all? The non-infrastructure outcomes of the Olympic Games for socially excluded groups (Atlanta 1996eBeijing 2008). *Tourism Management 2012*. 33(2).361 -70.
  25. Moharramzadeh M, Nouri, M S. Kiani F, Havandi Zad Aghdam H.(2022) The effect of brand reputation on encouraging customers to choose brands of sports products in Ardabil city. 3 2022; 10 (37) :25-37 URL: <http://ntsmj.issma.ir/article-1-1694-fa.html>
  26. Moharramzadeh, M. Fathi, F. Nouri, M. S .(2018). Analyzing the reasons for the attendance of spectators in the 2018 Volleyball World League and its relationship with history, amount and return Research in sports management summer 2018, year 8 - number 8
  27. Moharramzadeh, M., Fathi, F., & Nouri, M. S. (2019). Analyzing the Motivations for the Presence of Spectators in the 2018 Volleyball Nations League (VNL) and its Relationship with Background, Amount and Renewed Presence. *Research in sport Management*, 8(8), 47-74. doi: 10.22054/qrsm.2019.11014
  28. Müller, M. (2015). What makes an event a mega-event? Definitions and sizes. *Leisure Studies*, 34(6), 627-642. <https://doi.org/10.1080/02614367.2014.993333>
  29. Ottevanger, H. J. (2007). Sport Tourism: Factors of influence on sport event visit motivation. *Master of Arts in European Tourism Management, Bournemouth University (UK)*, 7-28.
  30. Preuss, H., & Solberg, H. (2006). Attracting major sporting events: The role of local residents. *European Sport Management Quarterly*, 6(4), 391 -411.
  31. Schmid, U. (2016) *Event Management im Spitzen-Wettkampf sport*, Verlag Dr. Kovac, Hamburg.
  32. Turco, D. M. Riley R & Swart K. (2002). *Sport Tourism Morgantown, WV: Fitness Information Technology, Inc.*
  33. Westerbeek, H. M., Turner, P., & Ingerson, L. (2002). Key success factors in bidding for hallmark sporting events. *International Marketing Review*, 19(2/3), 303-15.
  34. Whitson, D., & Horne, J. (2016). Underestimated costs and overestimated benefits? Comparing the outcomes of sports mega-events in Canada and Japan. *Sociological Review*, 54(2), 71 -89.